

HİJYENİK EL YIKAMA VE BİYOLOJİK MATERYALLE ÇALIŞMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Amaç: Hijyenik el yıkama becerisi kazanmak (A) ve biyolojik materyallerle ilkelerine uygun çalışmak (B)

Gerekli araçlar: A. Akar su, sabun, delikli sabunluk, kurutucu ya da kağıt havlu
B. İş önlüğü, lastik eldiven, maske, evsel ve enfekte atıklar için çöp torbaları, kesici ve delici malzemeler için atık kutusu, antiseptik sıvı.

Değerlendirme ölçütleri

- 1. Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
- 2. Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğitiminin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
- 3. Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları (Hijyenik el yıkama)		Uygulama				
		1	2	3	4	5
A.1	Musluğun açılması ve ellerin akar suyun altında ıslatılması					
A.2	Sabunun ellerin içine alınarak iyice köpürtülmesi					
A.3	Sabunun suyun altında yıkanıp delikli sabunluğa konulması					
A.4	El ayalarının en az beş kez birbirine sürtülmesi					
A.5	El sırtlarının diğer elin ayasıyla en az beş kere ovulması					
A.6	Her iki el parmak aralarının en az 5 kez birbirine sürtülmesi					
A.7	Her iki el tırnaklarının diğer elin ayası ile en az 5 kez sürtülerek temizlenmesi					
A.8	Her iki elin akar su ile durulanarak kurutucu ya da kağıt havlu ile kurulması					
İşlemin Basamakları (Biyolojik materyalle çalışma)						
B.1	Çalışmaya başlamadan önce temiz bir iş önlüğü giyilmesi ve önlük düğmelerinin kapalı tutulması					
B.2	Koruyucu eldivenlerin ve gerektiğinde maskenin giyilmesi					
B.3	Evsel atıkların (ambalaj, şişe vs.) siyah çöp torbalarına atılması					
B.4	Enfekte ya da biyolojik materyalle bulaşmış atıkların kırmızı çöp torbalarına atılması					
B.5	Kesici-delici atıkların (enjektör ucu, bistüri vs.) delinmeye karşı dirençli ve sağlam bir atık kutusuna atılması					
B.6	İşlem sonunda eldiven ile maskenin çıkarılması ve ellerin antiseptik sıvı ile yıkanması					

STERİL ELĐİVEN GİYME BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU (DÖNEM I)

Amaç : Steril eldiven giyme becerisi kazanmak.

Gerekli araçlar : Farklı boyutlarda steril cerrahi eldivenler.

Değerlendirme ölçütleri

- Geliştirilmesi gerekir :** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması ya da sırasında uygulanmaması.
- Yeterli :** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması ve/ya eğiticinin yardımına ya da hatırlatmasına gerek duyulması.
- Ustalaşmış :** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması

Katılımcının adı soyadı :

Eğitim tarihi :

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Eldivenin dış koruyucu kılıfında bir açıklığın ya da yırtığın olup olmadığının denetlenmesi <i>(Dış hasarlı ya da yırtık olan ya da son kullanma tarihi geçmiş eldivenler, steril çalışma gerektiren işlemlerde kullanılmamaktadır.)</i>					
2	Eldivenin son kullanma tarihinin ve eldiven kılıfının dış yüzündeki indikatörün renginin denetlenmesi <i>(Genelde indikatörün rengi sarı ise eldiven sterildir. Pembe ya da daha koyu renk, eldivenin steril olmadığını gösterir.)</i>					
3	Eldivenin dış kılıfının işaretli bölümünden, içindeki kağıt korumanın yırtılmamasına dikkat edilerek açılması					
4	Eldivenlerin içinde bulunduğu kağıt korumanın orta katlama yerinden açılması					
5	Eldiven uçlarının bulunduğu tarafın giyecek kişiye doğru çevirilmesi					
6	Eldivenlere dokunmadan işaretli bölümlerden tutularak sağ ve soldaki katlama yerlerinin açılması					
7	Kağıt korumanın giyen kişiye göre üst yatay bölümünün katlama yerinden açılması					

ADÜ TIP FAKÜLTESİ
DÖNEM I KLİNİK BECERİLER
ÖĞRENİM KILAVUZU

8	Sol el işaret ve baş parmaklarıyla sağ eldiven tekinin katlı bulunan tarafından tutup çekilerek sağ ele eldivenin giyilmesi <i>(Bu aşamada eldivenin dış yüzeyine kesinlikle dokunulmamalıdır.)</i>					
9	Steril eldiven giyilmiş sağ elin 2, 3, 4 ve 5. parmakların sol eldiven tekinin katlanmış kısmının içine sokularak kaldırılan eldivenin sol ele giyilmesi ve kıvrımın düzeltilmesi					
10	Steril eldiven giyilmiş sol el ile sağ eldeki eldivenin kıvrımının düzeltilmesi.					
11	Her iki elin parmaklarını karşılıklı olarak kenetleyerek eldivenlerin tam olarak oturmasının sağlanması					
12	İşlem yaparken steril olmayan malzeme ya da yüzeylere dokunulmaması					

ERİŞKİNDE KARDİYOPULMONER CANLANDIRMA (CPR) UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Amaç: Erişkinde tek başına CPR uygulama becerisi kazanmak

Gerekli araçlar: CPR maketleri

Değerlendirme ölçütleri

1. **Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
2. **Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğiticinin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
3. **Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Varsa eldiven giyip hastanın bilinç durumunun değerlendirilmesi (Nasılsınız diye sorarak, omuzlarından tutup hafifçe sarsarak)					
2	Hasta bilinçsiz ise; başının geriye doğru itilip çenesi öne doğru çekilerek solunum yolunun açılması.					
3	Hastanın bulunduğu durumda bu girişimin uygulanması güç ise sırt üstü yatırılarak solunum yolunun açılması.					
4	Servikal travma olasılığı varsa başın geriye doğru itilmesinden kaçınılması.					
5	Solunum yolu açık tutularak BAK, DİNLE, HİSSET yöntemiyle solunumun değerlendirilmesi; solunum olmadığına karar vermeden önce 10 saniye kadar beklenmesi.					
6	Hasta solumuyorsa yapay solunumu başlatmak üzere hastanın SIRT ÜSTÜ YATAR duruma getirilmesi.					
7	Protez dişler de dahil olmak üzere, hastanın ağızındaki solunum yolu tıkanmasına neden olabilecek maddelerin çıkarılması.					
8	Yapay solunuma başlamak için başın geriye doğru itilmesi ve çenenin öne doğru kaldırılması.					
9	Hastanın alnında bulunan elin baş ve işaret parmakları ile burnun yumuşak olan ön kısmının sıkıştırılması ve kapatılması.					
10	Derin bir nefes alarak dudakların hastanın dudakları çevresine, hava kaçağı olmayacak şekilde yerleştirilmesi.					
11	1,5-2 sn içinde akciğerlerdeki havayı hastanın ağızından verirken, GÖĞÜS KAFESİNİN YÜKSELİŞİNİN gözlenmesi.					

12	Baş geriye itilmiş ve çene öne çekilmiş durumda ağzın hastanın ağzından uzaklaştırılması ve hasta ekspirasyon yaparken GÖĞÜS KAFESİNİN ESKİ HALİNE DÖNÜŞÜ nün gözlenmesi.					
13	Yeniden derin bir nefes alarak ikinci yapay solunumun gerçekleştirilmesi (8-12. basamakların yinelenmesi)					
14	Etkili solunum yaptırmada güçlük çekiliyorsa, tıkalı madde yönünden hastanın ağzının yeniden araştırılması; Başın yeterince geriye itildiğinin ve çenenin öne çekildiğinin denetlenmesi.					
15	Etkili bir solunum sağlayabilmek için YAPAY SOLUNUM UYGULAMASININ EN ÇOK BEŞ KEZ denenmesi.					
16	Etkili solunum sağlanmışsa ya da hala başarılı olunamıyorsa dolaşımın değerlendirilmesine geçilmesi.					
17	Hastanın dolaşım belirtileri yönünden değerlendirilmesi (Yutkunma ve solunum hareketleri, karotis nabızı. En çok 10 sn.)					
18	Dolaşım belirtileri tam olarak yoksa yada emin olunamıyorsa, DİŞTAN KALP MASAJINA başlanması.					
19	Sternum alt yarısının belirlenmesi ve bir elin bilek alt kısmının bu bölgeye yerleştirilmesi					
20	Diğer elin avuç içi kısmının birinci elin üzerine konularak parmakların kenetlenmesi ve kolların hastanın toraksı üzerinde dikey duruma getirilmesi.					
21	Dirsekler bükülmeden yukarıdan aşağıya doğru, 4-5 cm çöktürecek şekilde sternuma bası uygulanması ve gevşetilmesi (kompresyon-dekompresyon). Kaburgalara, karın üzerine, ya da sternumun ksifoid bölgesine BASI UYGULANMAMASI					
22	Dakikada 100 bası uygulanmasını sağlayacak bir ritim oluşturulması ve sıkıştırma gevşetme sürelerinin eşit olmasına özen gösterilmesi.					
23	Her 15 sıkıştırmada baş geriye doğru itilerek ve çene öne doğru çekilerek İKİ ETKİLİ SOLUNUM uygulanması (15/2)					
24	Hasta yaşam belirtileri gösterinceye ve yetişmiş personel yardımı gelinceye kadar canlandırmanın sürdürülmesi.					

DAMAR İÇİ SIVI UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Amaç: Damar içi sıvı uygulama seti hazırlama becerisini kazanmak

Gerekli araçlar: Serumlar (mediflex torba, şişe, kan), serum setleri (mediflex torba, şişe ve kan için)

Değerlendirme ölçütleri

- Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
- Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğiticinin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
- Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Hastaya yapılacak işlemin anlatılması, onayının alınması					
2	Ellerin yıkanması					
3	Hastaya verilecek sıvının dosyada verilmesi istenen sıvı olup olmadığının karşılaştırılarak kontrolü. a.Verilecek sıvı şişede ise, haznesinde hava girişi olan şişe setinin, b.Torbada ise, haznede hava deliği olmayan mediflex torba setinin, c.Kan transfüzyonu yapılacak ise, pıhtıları süzmek için filtresi olan setin seçilmesi					
4	Verilecek sıvı cam şişedeysse askının şişe boyutuna göre seçilmesi					
5	Şişe askısının iç halkası ile dış halkasının karşılıklı çekilerek açılması.					
6	Şişe ucu küçük halka tarafında olacak şekilde baş aşağı asılması					
7	Koruyucu bariyerin çıkarılması: a.Cam şişe ise şişe ağzında en üstte bulunan sert plastik kapağın çıkarılması b.Torba ise setin takılacağı uçtaki koruyucu bariyerin çekilerek çıkarılması, c.Kan verilecek ise, setin takılacağı uçtaki koruyucu tıpanın bükülerek koparılması					
8	Setin torbasının açılması ve hazne olan ucundaki kapağın çıkarılması					

ADÜ TIP FAKÜLTESİ
DÖNEM I KLİNİK BECERİLER
ÖĞRENİM KILAVUZU

9	Koruyucu bariyerler çıkarıldıktan sonra set uçlarına ve şişe ağzına el değdirilmemesi ve böylece steril kalmalarının sağlanması					
10	Sıvı şişesi veya torbasına set uçlarının çevrilerek sokulması					
11	Set takıldıktan sonra klempin kapatılması ve haznenin sıkılarak sıvı ile yarıya kadar doldurulması					
12	Setin iğne ucundaki muhafazasının çıkarılması ve klempin açılarak setin içinde hava kalmayana kadar sıvı akışının sağlanması					
13	Cam şişe ise haznedeki hava girişini açarak 10. basamağın yapılması					
14	Branüle takılı setin ya da tıkaçın çıkarılması					
15	Setin vene girilen branüle steril olarak takılması					
16	İşlem sonrası atıkların usulüne uygun saklanması					

VENE GİRME, MAKET KOLDAN ENJEKTÖRE KAN ALMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU (DÖNEM 1)

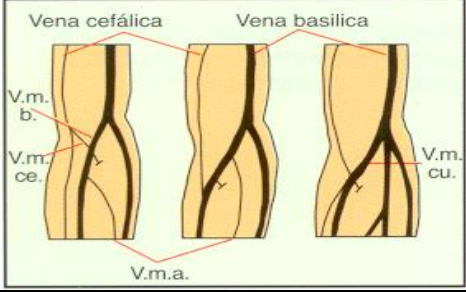
Amaç: Maket kollarda vene girerek enjektöre kan alma becerisi kazanmak.

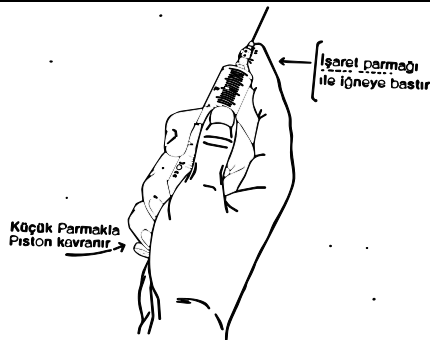
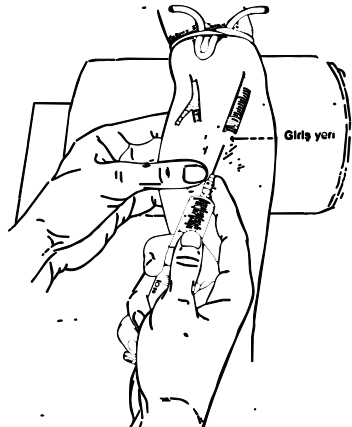
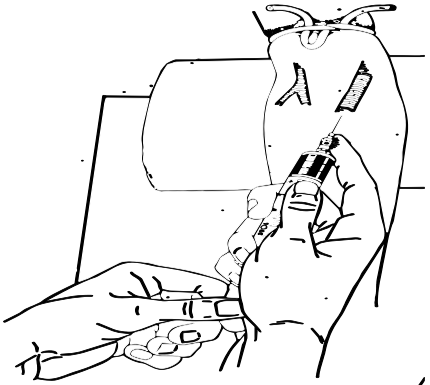
Gerekli araçlar: Kol maketleri, tepsi, lastik eldiven, 2-5 ml'lik tek kullanımlık enjektörler, lastik turnike, dezenfektan sıvı (mersol, batikon vb.) pamuk, değişik tür ve boyutta tüpler

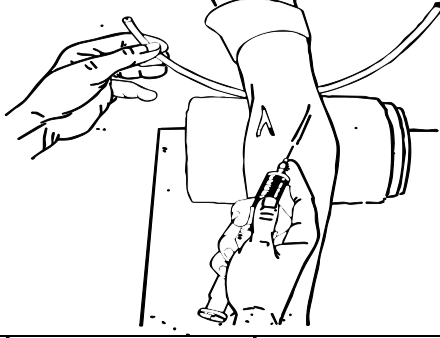
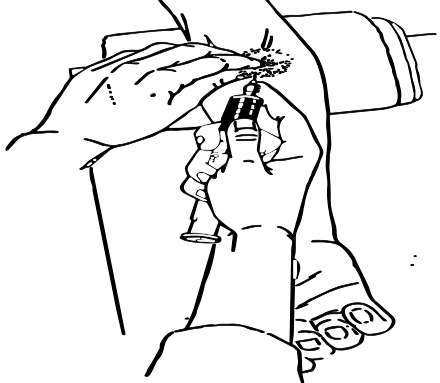
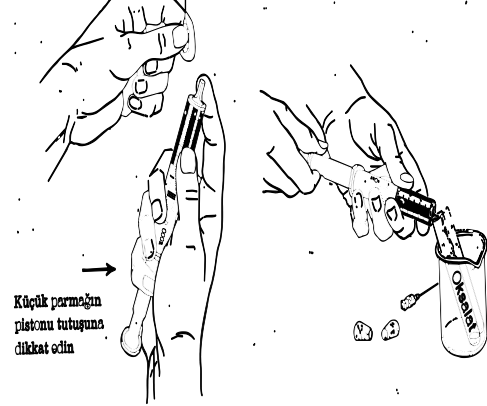
- 1.Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
- 2.Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğiticinin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
- 3.Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Katılımcının adı soyadı:

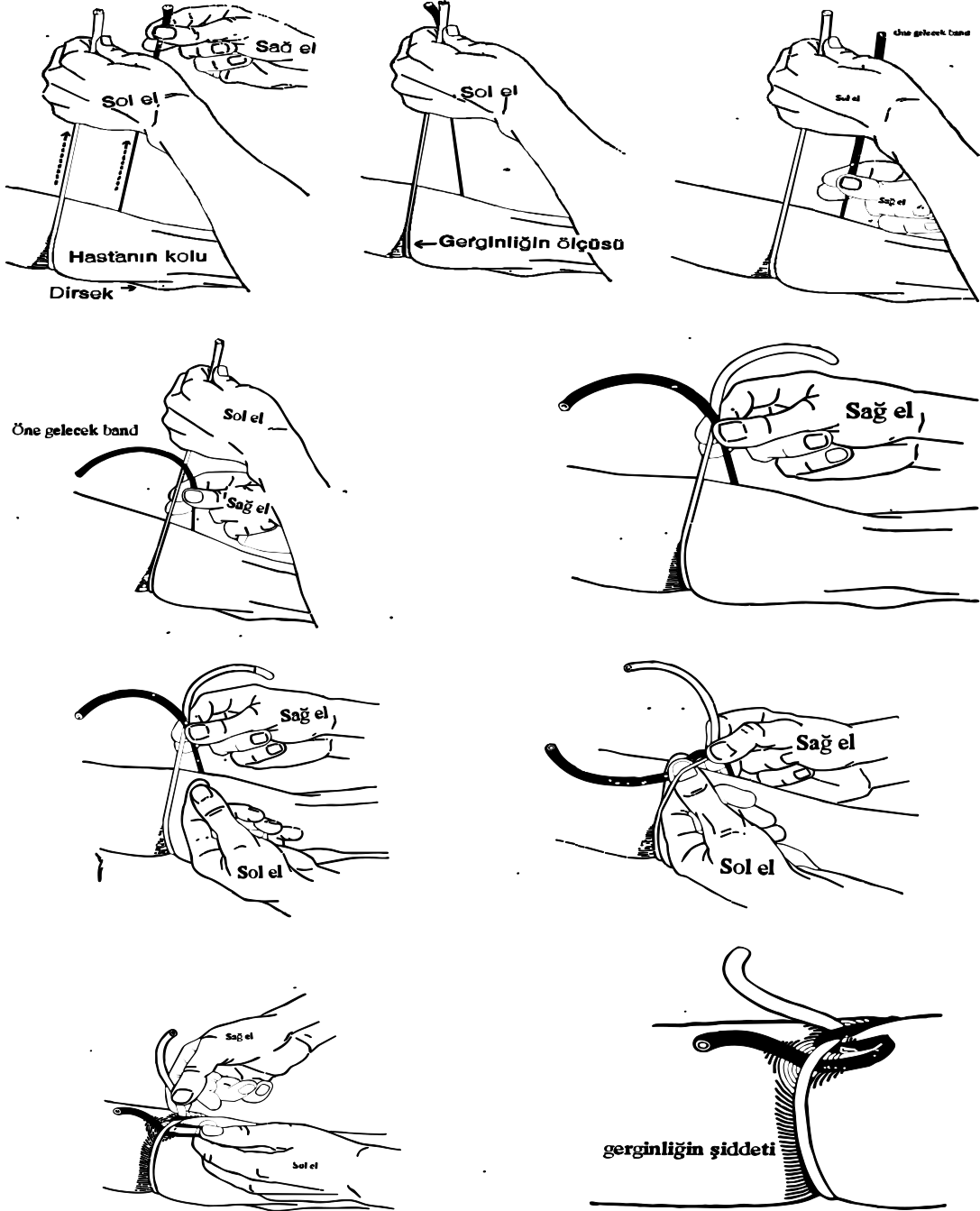
Eğitim tarihi:

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Kullanılacak malzemelerin bir tepsi içinde hazırlanması ve işleme başlamadan önce kontrol edilmesi					
2	Maket kolun bir masa üzerine (alttan desteklenerek) ya da sandalyeye oturmuş bir öğrencinin kucağına uygun bir şekilde (gövde ile 30° açı yapacak şekilde bir kolun üzerine) yerleştirilmesi					
3	Kan alınacak tüplere isim yazılması veya barkod yapıştırılması					
4	Hastanın işlem hakkında bilgilendirilmesi, onayının alınması					
5	Antekubital (dirsek ön çukuru) veya el sırtı bölgesinin incelenerek yeterince belirgin bir venin seçilmesi					
6	Her iki ele eldiven giyme					
7	Steril enjektör paketinin, pistonun bulunduğu uçtan açılması ve iğne enjektöre takılı değilse, plastik koruyucu kısmı üzerinde kalacak şekilde iğnenin enjektöre takılması					
8	Lastik turnikenin dirseğin veya bileğin 5-6 parmak üst kısmından, venöz dönüşü engelleyecek fakat arteriyel kan akımını engellemeyecek sıkılıkta ve kolay açılabilir şekilde bağlanması					
9	Seçilen vene girilecek nokta merkez alınarak az 5 cm çapında bir alanın, dezenfektan solüsyonla ıslatılmış pamukla merkezden çevreye doğru hareketlerle temizlenmesi					

10	Enjektörün, aktif olarak kullanılan ele alınması ve iğnenin koruyucu bölümünün çıkarılması								
11	Diğer elin baş parmağı ile deriyi, giriş noktasının 2-3 cm altından dışa ve aşağıya doğru gerdirerek damara girilecek bilgenin sabitleştirilmesi								
12	Enjektörün iğnesinin, kesik üçgen ucu üste gelecek şekilde ve deri ile arasında 15-20° açı olacak şekilde itilerek deri tabakasının geçilmesi ve deri altından vene paralel olarak 0,5 cm ilerletilmesi								
13	Ven duvarına dayatılan iğnenin, hafif ve ani bir hareketle ven içine itilmesi ve vene girildiği hissedildikten sonra 0,5-1 cm ilerletilmesi								
14	Enjektörün pistonu hafifçe geri çekilerek kan gelişinin kontrol edilmesi								
15	Gereken miktarda kanın enjektöre çekilmesi								

16	Turnikenin çözülmesi						
17	Enjektörün yönü değiştirilmeden damardan çıkılması ve damara giriş yeri üzerine kuru bir pamuk kapatılması						
18	Enjektöre takılı iğnenin çıkarılması ve kanın tüplere boşaltılması						
19	Eldivenlerin çıkarılması ve kullanılan malzemelerin korunma ilkelerine göre uygun çöp kovalarına atılması						

TURNİKE BAĞLAMA

ACCUTREND®ALPHA GLUKOMETRE İLE KAN GLUKOZU ÖLÇME BECERİSİ REHBERİ

Amaç: Accutrend®alpha glukometre ile kan glukozu ölçme becerisi kazandırmak

Gerekli malzemeler: Accutrend®alpha glukometre, accutrend® glucose test stripi kutusu ve stripleri, alkol, pamuk, lanset, sonuç raporu kağıdı.

1.Geliştirilmesi gerekir: Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması veya sırasında uygulanmaması.

2.Yeterli: Basamağın doğru ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması, eğiticinin yardımına veya hatırlatmasına gerek duyulması.

3.Ustalaşmış: Basamağın doğru ve sırasında uygulanması ve basamaktan rahat geçilmesi.

Katılımcının Adı Soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlem Basamakları		Uygulama			
A. ÖLÇME İŞLEMİNE HAZIRLIK					
1	Kullanılacak malzemelerin hazırlaması ve işlem öncesi kontrolü	1	2	3	4
2	Kullanılacak accutrend® glucose test stripi kutusu üzerindeki Accutrend®alpha kod numarasını okuma ve akılda tutma	1	2	3	4
3	Accutrend®alpha glukometre cihazını açma-kapama düğmesine basarak çalıştırma	1	2	3	4
4	Cihazın ekranındaki değişiklikleri gözleyerek önce tüm elemanların, sonra CodE yazısının ve dört rakamlı kod numarasının, son olarak ekranın sağ alt tarafında strip resminin görünmesini bekleme	1	2	3	4
5	Cihazda görülen kod numarası ile kullanılacak accutrend® glucose test stripi kutusu üzerindeki Accutrend®alpha kod numarasını karşılaştırma ve iki numara aynı değilse cihazdaki kod numarasını kullanılacak accutrend® glucose test stripi kutusu üzerindeki Accutrend®alpha kod numarası ile değiştirme	1	2	3	4
B. ACCUTREND®ALPHA GLUKOMETRE CİHAZINDA KOD NUMARASI DEĞİŞTİRME					
6	Accutrend®alpha glukometre cihazını açtıktan sonra ekranda hafızadaki kod numarası görüldüğünde cihaz üzerinde açma-kapama düğmesinin solundaki kodlama düğmesine basma	1	2	3	4
7	Ekranda kod numarasının altında CODE imajının görünmesini bekleme	1	2	3	4
8	Kodlama düğmesi üzerindeki yukarı veya aşağı işaretlerine basarak kullanılacak accutrend® glucose test stripi kutusu üzerindeki Accutrend®alpha kod numarasını ekrana yazdırma	1	2	3	4
9	Kullanılacak accutrend® glucose test stripi kutusu üzerindeki Accutrend®alpha kod numarası ekranda görününce bu numarayı hafızaya kaydetmek için açma-kapama düğmesine basarak ekranda CodE işareti ve yeni yazılan kod numarasının değişimli olarak görünmesini bekleme	1	2	3	4

C. ACCUTREND®ALPHA GLUKOMETRE CİHAZI İLE KAN GLUKOZU ÖLÇME İŞLEMİ					
10	Kan glukozu ölçülecek kişiyi sandalyeye oturtma ve işlem hakkında bilgilendirme	1	2	3	4
11	Kan glukozu ölçülecek kişinin ismini sonuç raporu kağıdı üzerine yazma	1	2	3	4
12	Kan glukozu ölçülecek kişinin uygun parmak ucunu lansetle delmek için seçme ve burayı alkollü pamukla silerek kurummasını bekleme	1	2	3	4
13	Accutrend®alpha glukometre cihazını açma-kapama düğmesine basarak çalıştırma ve cihazın ekranındaki değişiklikleri gözleyerek önce tüm elemanların, sonra CodE yazısının ve dört rakamlı kod numarasının, son olarak ekranın sağ alt tarafında strip resminin görünmesini bekleme	1	2	3	4
14	Accutrend® glucose test stripi kutusundan bir tane test stripi çıkarma ve kutunun kapağını kapatma	1	2	3	4
15	Accutrend® glucose test stripi kutusundan çıkarılan test stripini, ok işaretleri üstte ve cihaza doğru yönelmiş olarak cihazın ölçüm bölgesine iyice yerleştirme ve ekranda damla resminin yanıp sönmeye başladığını görme	1	2	3	4
16	Parmak ucunu delmede kullanılacak lanseti, tutma yerinden tutarak poşetinden çıkarma	1	2	3	4
17	Kan glukozu ölçülecek kişinin alkollü pamukla silinmiş ve kurumuş olan parmak ucunu lansetle delme	1	2	3	4
18	Parmak ucunun delinen yerinden çıkan ilk damla kanı kuru bir pamukla silme	1	2	3	4
19	Parmak ucundan çıkan ikinci damla kanı, cihaza takılı olan strip üzerindeki sarı renkli ölçüm bölgesine, bölgeyi tamamen kaplayacak kadar damlatma	1	2	3	4
20	Kanı alınan kişiye kanayan parmak ucuna kuru pamukla tampon uygulamasını söyleme ve bunu sağlama	1	2	3	4
21	Cihazın ekranında strip sembolü sabit dururken yanıp sönen çizgileri, 12 saniye sonra ölçüm sonucunu gözleyerek okuma ve akılda tutma	1	2	3	4
22	Açma-kapama düğmesine basarak cihazı kapatma ve stripi çıkarma	1	2	3	4
23	Stripe yeterli kan damlatılıp damlatılmadığını stripin kan damlatılan ölçüm bölgesine ve arka yüzündeki yuvarlak pencereye bakarak kontrol etme	1	2	3	4
24	Stripe yeterli kan damlatılmadığı anlaşılırsa ölçümü tekrarlama	1	2	3	4
25	Kullanılan strip, pamuk, lanset gibi sarf malzemelerini korunma ilkelerine göre uygun atık kaplarına atma	1	2	3	4
26	Doğru ölçüm sonucunu kan glukozu ölçülen kişiye bildirme ve sonuç raporu kağıdına yazma	1	2	3	4

İDRARDA STRİPLE GLUKOZ ARAMA BECERİSİ REHBERİ

Amaç: İdrarda striple glukoz arama becerisi kazandırmak

Gerekli malzemeler: Lastik eldiven, santrifüj edilmeden deney tüpüne konmuş taze idrar örneği, idrar analiz stripi (test çubuğu, stick), filtre kağıdı, idrar analiz stripi kutusu üzerinde karşılaştırma eşeli, idrar analizi sonuç raporu kağıdı.

1.Geliştirilmesi gerekir: Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması veya sırasında uygulanmaması.

2.Yeterli: Basamağın doğru ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması, eğiticinin yardımına veya hatırlatmasına gerek duyulması.

3.Ustalaşmış: Basamağın doğru ve sırasında uygulanması ve basamaktan rahat geçilmesi.

Katılımcının Adı Soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama			
		1	2	3	4
1	Kullanılacak malzemeleri hazırlama ve işleme başlamadan önce kontrol etme				
2	Her iki ele eldiven giyme				
3	Analiz edilecek idrar örneği tüpü üzerindeki hasta ismini hastaya verilecek idrar analizi sonuç raporu kağıdı üzerine yazma				
4	Analiz edilecek idrar örneğini, tüpü çalkalama suretiyle karıştırma				
5	İdrar analiz stripi kutusunun kapağını açıp kutuyu hafifçe eğerek içindeki idrar analiz striplerinin elle tutma uçlarının kutu dışına çıkmasını sağlama				
6	İdrar analiz stripi kutusundan bir idrar analiz stripini, elle tutma ucundan, aktif olarak kullanılan elin baş ve işaret parmakları arasında tutarak kutu dışına alma				
7	İdrar analiz stripi kutusunun kapağını kapatma				
8	Baş ve işaret parmakları arasında tutulan idrar analiz stripini, serbest ucundan itibaren, test bölümü tamamen ıslanacak şekilde deney tüpündeki analiz edilecek idrar örneği içine batırıp çıkarma				
9	İdrar örneği ile ıslatılmış idrar analiz stripi üzerindeki idrar fazlalıklarını filtre kağıdı yardımıyla uzaklaştırma				
10	1 dakika bekleme				
11	Bekleme süresi sonunda, aktif olarak kullanılan eldeki idrar analiz stripini, üzerindeki test bölümleri diğer ele alınan idrar stripi kutusu üzerindeki karşılaştırma eşelinin bölümleri ile karşılaştırmak şekilde tutma				

ADÜ TIP FAKÜLTESİ
DÖNEM I KLİNİK BECERİLER
ÖĞRENİM KILAVUZU

12	Üzerindeki test bölümleri idrar stripi kutusu üzerindeki karşılaştırma eşelinin bölümleri ile çakışan idrar analiz stripinin glukoz (glucose) test bölümündeki rengi, karşılaştırma eşeli üzerinde glukoz (glucose) bölümündeki normal (sarı), 100 mg/dl (çok açık kahverengi), 300 mg/dl (açık kahverengi), 1000 mg/dl (kahverengi) renklerinden hangisine en yakın olduğunu belirleme				
13	Kullanılan ve işi biten idrar analiz stripini enfekte atık kutusuna atma				
14	12. basamaktaki gözlem sonucunu ilgili hastanın idrar analizi sonuç raporu kağıdı üzerine yazma				
15	Eldivenleri çıkarma ve kullanılan malzemeleri korunma ilkelerine göre uygun atık kaplarına atma				

KAS İÇİ (INTRAMÜSKÜLER) ENJEKSİYON YAPMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Amaç: Maket üzerinde kas içine enjeksiyon yapma becerisini kazanmak

Gerekli araçlar: Kalça maketi, 2-5 ml'lik tek kullanımlık enjektörler, ilaç flakonu, sulandırma ampülü, iğne ucu, dezenfektan sıvı (mersol, batikon vb.), pamuk

Değerlendirme ölçütleri

- 1. Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
- 2. Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğitiminin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
- 3. Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Hastaya yapılacak işlemin anlatılması, onayının alınması					
2	Kullanılacak malzemelerin bir tepsi içinde hazırlanması ve işleme başlamadan önce kontrol edilmesi.					
3	Maket kalçanın uygun bir şekilde yerleştirilmesi ve ellerin yıkanması					
4	Verilecek ilacın kontrol edilmesi (renk, son kullanma tarihi, uygun ısı, doğru ilaç mı gibi)					
5	Steril enjektör paketinin pistonun bulunduğu uçtan açılması ve iğne enjektöre takılı değilse, plastik koruyucu üzerinde kalacak şekilde iğnenin enjektöre takılması					
6	Sulandırma ampülünün uygun şekilde tutulup boynundan hafifçe kesilerek kırılması ve içeriğinin şırıngaya çekilmesi					
7	Flakonun üstündeki koruyucunun açılması ve sulandırma sıvısının flakondaki toz ilaç ile karıştırılması					
8	Flakonun iyice çalkalanarak karışımın homojen hale getirilmesi					
9	Şırınganın içine bir miktar hava çekilerek iğne ucunun yeniden şişeye batırılması ve önce hava şişe içine verilip ardından karışımın şırıngaya çekilmesi					
10	Hava kabarcıkları varsa şırıngaya hafifçe vurularak kabarcıkların haznenin iğne tarafında toplanmasının sağlanması					
11	Pistonun hafifçe itilerek kabarcıkların dışarıya çıkarılması					
12	İğne ucunun değiştirilmesi					

ADÜ TIP FAKÜLTESİ
DÖNEM I KLİNİK BECERİLER
ÖĞRENİM KILAVUZU

13	Gerekirse hastanın sakinleşmesinin beklenmesi						
14	Enjeksiyon bölgesinin (1/4 üst-dış gluteal bölge) dezenfektan solüsyonla ıslatılmış pamukla merkezden çevreye doğru temizlenmesi						
15	İğnenin koruyucu bölümünün çıkarılması ve şırınganın etkin kullanılan ele alınarak kalem tutar gibi tutulması						
16	Diğer elin baş ve işaret parmağı ile enjeksiyon yapılacak bölgenin hafifçe sıkıştırılarak kas yapısının belirginleştirilmesi						
17	İğnenin 90 derece açıyla gluteal bölgeye yaklaştırılması hafifçe deriyi geçtikten sonra iğnenin hızla kas içine itilmesi						
18	Piston hafifçe geri çekilerek kan gelip gelmediğinin kontrol edilmesi						
19	İlacın uygun bir hızla verilmesi						
20	Enjektörün yönü değiştirilmeden kas içinden çıkarılması ve giriş yeri üzerine kuru bir pamuk ile bastırılması						
21	Kullanılan malzemelerin uygun atık kutularına atılması						

SUBKUTAN ENJEKSİYON UYGULAMA BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Amaç: Subkutan (deri altı) enjeksiyon becerisi kazanmak.

Gerekli araçlar: Enjektör, ampul yada flakon, pamuk, batikon

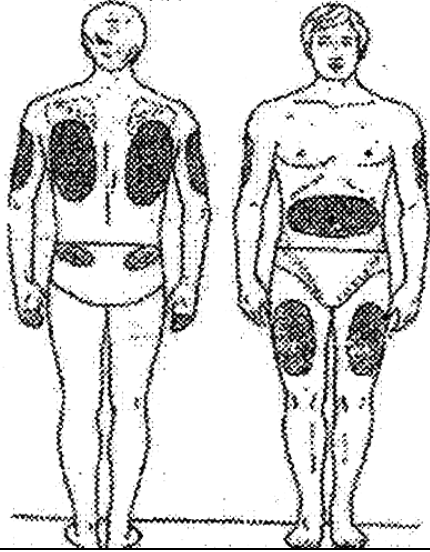
Değerlendirme ölçütleri

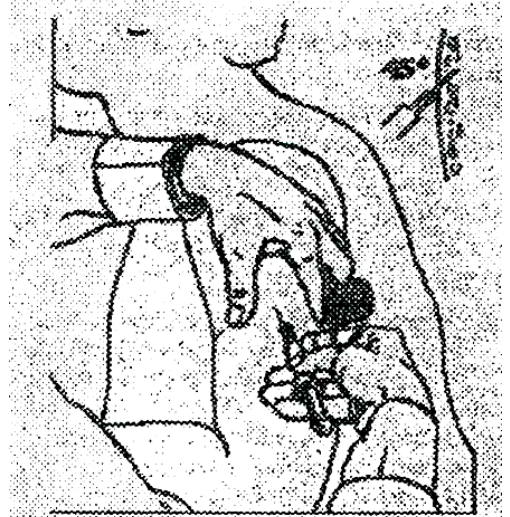
- 1. Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
- 2. Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğiticinin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
- 3. Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması

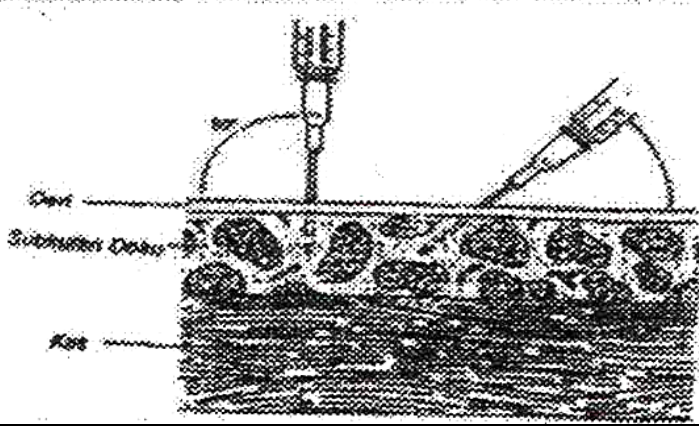
Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Hastanın işlem hakkında bilgilendirilmesi, onayının alınması					
2	Hastanın rahat bir ortama alınıp uzanmasının sağlanması					
3	Enjeksiyonun yapılacağı kol, bacak yada karın derisi kısmının belirlenmesi (Şekil 1 kutu 1'e bakınız)					
4	Steril enjektörün açılması ve iğnesinin takılması (bazı subkutan enjektörlerde iğne önceden takılıdır).					
5	Ampul/flakon içinden ilacın enjektör içine gerekli miktarlarda çekilmesi					
6	Enjektör içindeki havanın boşaltılması					
7	Gerektiğinde iğne ucunun değiştirilmesi (kutu 2'ye bakınız)					
8	Seçilen deri bölgesinin batikonlu pamukla veya alkol ile merkezden dışa doğru 5 cm çapında silinmesi					
9	Bir elin baş ve işaret parmaklarının enjeksiyon yeri etrafına konulması ve şişmanlarda dokunun sıkıştırılması (Şekil 2)					
10	İğnenin 30° açı ile deri altına doğru ilerletilmesi (Şekil 3, kutu 3)					
11	Enjektör pistonunun geri çekilerek negatif basınç uygulanması ve kan gelip gelmediğinin denetlenmesi					
12	Enjektör içerisindeki ilacın yavaş bir şekilde deri altına verilmesi					
13	İlaç bitince tampon pamuğun uygulama noktasına hafifçe bastırılarak enjektörün geri çekilmesi					
14	Pamuğun bir süre daha uygulama noktasına hafifçe bastırılması					
15	Enjektör, iğne ve kullanılmış pamuk parçasının uygun atık kutularına atılması					
16	Verilen ilacın kaydedilmesi					

Kutu 1:	Şekil 1
Enjeksiyon bölgesi (Sık uygulanan yerler)	
Üst kolun dış yan yüzü Uyluğun ön yüzü Karın bölgesi	

Kutu 2:	Şekil 2
İğnenin uzunluğu	
Normal erişkinde 27 numara ve 1,5 cm'lik Şişman erişkinde 25 numara ve 2,5 cm'lik Çocuklarda 27 numara ve 1 cm'lik	

Kutu 3:	Şekil 3
Enjeksiyon açısı	
Normal erişkinlerde 30°'lik açı Şişmanlarda 45°-90°'lik açı	

LOMBER OMURGA FİZİK BAKISI BECERİ KILAVUZU

Amaç: Lomber ve dorsal bölge fizik bakı yapma becerisi kazanma

Gerekli araçlar: Kağıt, kalem, goniometri

Değerlendirme ölçütleri

1. **Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması yada sırasında uygulanmaması.
2. **Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksiklerin olması ve/veya eğiticinin yardımına yada hatırlatmasına gerek duyulması.
3. **Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
A-HASTANIN HAZIRLANMASI VE ÖYKÜ						
1	Hastanın karşılanması ve hastayla tanışılması					
2	Hastanın yakınmasının sorulması					
3	Yakınmalarının ne zaman ve nasıl başladığının sorulması					
4	Hastanın yakınması ağrı ise lokalizasyonu, yayılımı, hareket ile artıp artmadığının sorulması					
5	Fonksiyon kaybı olup olmadığı, varsa neler olduğunun öğrenilmesi					
6	Daha önce herhangi bir sağlık kuruluşuna başvurarak tedavi görüp görmediği					
7	Hastanın doğuştan bir rahatsızlığının olup olmadığının sorulması					
8	Özgeçmişinde önemli hastalık, ameliyat, kaza geçirip geçirmediğinin sorulması					
B-İNSPEKSİYON						
1	Hasta odaya girdiği andan başlayarak hastanın vücut hareketlerindeki bozulmalara ve asimetriye bakılması					
2	İnceleme yapılacak dorsal ve lomber bölgenin tam olarak soyunuk olmasının sağlanması					
3	Bel bölgesi derisinde kızarıklık, lipom, nevüs veya leke gibi değişmelerin izlenmesi, omurgadaki deformiteler (kifoz, lordozdaki değişmeler, skolyoz, spina bifida vb.) not edilmesi					
C-PALPASYON						
1	Posterior yüzde kemik yapıların palpasyonu					
2	Yumuşak dokuların palpasyonu					
3	Belin hareket genişliğinin değerlendirilmesi					
4	Lomber omurga fleksiyonunun ölçülmesi					
5	Lomber omurga ekstansiyonunun ölçülmesi					
6	Lomber omurganın lateral fleksiyonunun ölçülmesi					
7	Omurganın rotasyonlarına bakılması					
D-BEL İÇİN ÖZEL TESTLER						
1	Düz bacak kaldırma testi					
2	Femoral germe testi					
3	Millgram testi					

ÖN KOLA ATEL UYGULAMA BECERİSİ EĞİTİM REHBERİ

Amaç: Atel uygulama becerisini kazanmak

Gerekli Malzemeler : Alçı, pamuk, sargı bezi, su kovası

1. **Geliştirilmesi gerekir:** Basamağım hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması ya da sırasında uygulanmaması.
2. **Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması ve/ya eğiticinin yardımına ya da hatırlatmasına gerek duyulması.
3. **Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Öğrencinin adı soyadı :

Ders tarihi ve saatleri :

İşlemin basamakları		1	2	3	4
1	Hastaya yapılacak işlemin anlatılması, onayının alınması				
2	Hastanın önkol bölgesindeki giysilerinin çıkarılması				
3	Hastanın önkolu süpinasyonda iken MP ekleminden kübital bölgenin 3 cm altına kadar olan kısmın alçılı bez ile ölçüsünün alınması				
4	Alınan ölçü miktarının üzerine alçılı bez koyarak en az 15 kat yapılması				
5	Tekrar önkola dönülerek MP hizasından kubital bölgeye kadar pamuk sarılması				
6	Hazırlanan alçı atelini su kovasına batırarak yeterince ıslanmasının sağlanması				
7	Islak olan alçı atelinin sıvazlanarak üzerindeki fazla miktarda alçı tozunun ve suyun akmasının sağlanması				
8	Alçı atelinin tam kurumadan ıslak iken önkol bölgesine yerleştirilmesi ve uygun şekil verilmesi				
9	Alçı atelinin üzerinden sargı bezi ile sarılması				
10	Alçı ateli ısınıp tam kuruyuncaya kadar elle uygun pozisyonda tespit edilmesi				
11	Atelin dolaşımı bozup bozmadığının kontrolünün yapılması için tırnak yatağından kapiller dolaşıma bakılması				
12	Parmak uçlarının renk değişikliğinin kontrolünün yapılması, morarma varsa atelin çıkarılması				
13	Hastaya elinde uyuşukluk hissedip hissetmediğinin sorulması, hissediyorsa atelin açılıp tekrar sarılması				
14	Atel sonucu olabilecek dolaşım bozukluğunun anlatılması				
15	Hastanın kolunu boynuna asmasının söylenmesi, gösterilmesi ve elini aşağıya sarkıtmaması gerektiğinin anlatılması				
16	Hastanın kolunda dolaşımla ilgili bir problem olursa atelini açıp en kısa zamanda doktoruna ulaşması gerekliliğinin anlatılması				

EL BİLEĞİ VE ÖN KOLA ELASTİK BANDAJ UYGULAMA BECERİSİ EĞİTİM REHBERİ

Amaç: Elastik bandaj uygulama becerisini kazanmak

Gerekli Malzemeler : 10cm'lik elastik Bandaj

Değerlendirme ölçütleri

4. **Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması ya da sırasında uygulanmaması.
5. **Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması ve/ya eğiticinin yardımına ya da hatırlatmasına gerek duyulması.
6. **Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması.

Öğrencinin adı soyadı :
Ders tarihi ve saatleri :

İşlemin Basamakları		1	2	3	4	5
1	Hastaya yapılacak işlemin anlatılması, onayının alınması					
2	Elastik bandajın koruyucu kılıfının ve üzerindeki bantların çıkarılması					
3	Bandajın ucu sol ele alınarak belirli gerginlikte hafifçe açılması					
4	Sağ elle bandajın diğer kısmının tutulması					
5	Sağ elde kalan bandaj kısmının kolay olarak ekstremitte etrafında dolaştırılması için bandajın rulo kısmının döndürüş istikameti yönünde olmasına dikkat edilmesi					
6	El parmak ucundan başlayarak dirseğin hemen alt kısmına kadar bandajın sarılması ve klips ile bandajın açılmayacak şekilde tutturulması					
7	Bandajın dolaşımı bozup bozmadığının kontrolünün yapılması için tırnak yatağında kapiller dolaşımın bakılması					
8	Parmak uçlarının renk değişikliğinin kontrolünün yapılması, eğer varsa bandajın tekrara açılması					
9	Hastaya elinde uyuşukluk hissedip hissetmediğinin sorulması, eğer uyuşukluk oluşmuş ise bandajın tekrara açılarak sarılması					
10	Bandajdan oluşabilecek dolaşım bozukluğunun anlatılması					
11	Hastanın kolunu boynuna asmasını söylenmesi, elini aşağıya sarkıtmaması gerektiğinin söylenmesi					
12	Hastanın elinin dolaşımı ile ilgili problemi olursa bandajını açıp en kısa zamanda doktoruna ulaşması gerekliliğinin anlatılması					

KAS-İSKELET SİSTEMİ X-RAY DEĞERLENDİRME BECERİSİ ÖĞRENİM KILAVUZU

Gerekli araçlar: Negatoskop, X-ray grafiyer

Değerlendirme ölçütleri

- 1.Geliştirilmesi gerekir:** Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması ya da sırasında uygulanmaması.
- 2.Yeterli:** Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması fakat eksikliklerin olması ve/ya eğiticinin yardımına ya da hatırlatmasına gerek duyulması.
- 3.Ustalaşmış:** Basamağın duraklamadan ve yardıma gerek kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması

Katılımcının adı soyadı:.....

Eğitim tarihi:.....

İşlemin Basamakları		Uygulama				
		1	2	3	4	5
1	Uzun kemik ön-arka grafisinin negatoskoba asılması					
2	Radyografide kalite kavramlarına bakılması (doz, pozisyon vs.)					
3	Kemik kalitesinin öğrenilmesi (kemik kalitesi, normal kemik, osteopeni kavramları)					
4	Uzun kemik kısımlarının elektromikroskopi fotoğrafları ile karşılaştırılması					
5	Uzun kemik kısımlarının grafi üzerinde öğrenilmesi (epifiz, fiz hattı, metafiz, diafiz, korteks-medulla, periost, endosteum)					
6	Eklem boşluğu (aralığında) yer alan oluşumların belirlenmesi, grafide nasıl görüldüğünün öğrenilmesi					
7	Lusent görülen yapıların öğrenilmesi					
8	Opak görülen yapıların öğrenilmesi					
9	Opasite-lusensi kavramlarının gözden geçirilmesi					